

10.3 Grønlandsk

Fagets identitet

Faget grønlandsk er i læreruddannelsen karakteriseret ved samspillet mellem grønlandskfaglige kompetencer, grønlandskundervisningens didaktik og grønlandskundervisningens praksis i skolen. Fagets historie, fagets identitetsskabende rolle og rolle som kulturbærer samt fagets anvendelse er en vigtig del af fagets identitet som undervisningsfag. I faget indgår undervisning af elever med grønlandsk som modersmål og elever med grønlandsk som andetsprog. Faget sigter mod at sætte den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i grønlandsk. Linjefaget grønlandsk skal som færdighedsfag, dannelsesfag og kulturformidlende fag bidrage til den studerendes faglige, fagdidaktiske og personlige udvikling.

Målet er, at den studerende:

- har færdighed i at analysere og fortolke sprog og tekster i forskellige genrer og i forskellige medier på et reflekteret metodegrundlag
- kommunikerer sikkert, hensigtsmæssigt og kreativt på korrekt grønlandsk i forskellige genrer og forskellige medier
- kan formidle undervisning og lede arbejdet i forskellige trin med anvendelse af hensigtsmæssigt sprog
- kan beskrive, analysere og vurdere eksempler på grønlandskundervisning, læring og dannelsesprocesser
- kan anvende viden om faget i et historisk perspektiv og beskrive det i et fremtidigt udviklingsperspektiv
- kan anvende grønlandskfagets videnskabelige discipliner og forskningsresultater med tilknytning til undervisning i grønlandsk af elever med grønlandsk som modersmål og af elever med grønlandsk som andetsprog
- kan planlægge, gennemføre og evaluere en differentieret grønlandskundervisning i folkeskolen, herunder organisering af undervisning med grønlandsk som andetsprog
- kan vurdere og diskutere centrale teorier og modeller om sprogstilegnelse, samt deres relevans og implikationer for undervisningen
- kan samarbejde med kollegaer og andre om undervisning af tosprogede elever og indgå i samspil med skolens andre fag
- kan finde, vurdere og udarbejde undervisningsmidler og –materialer til grønlandsk som modersmål og grønlandsk som andetsprog
- kan beskrive anvendeskriterier for et bredt spektrum af evalueringsformer til løbende og afsluttende evaluering
- kan evaluere og reflektere over undervisningen i yngste-, mellem- og ældstetrin, identificere udviklingsbehov og beskrive dem
- kan analysere bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn
- kan anvende IT til kommunikation og vidensdeling og
- kan anvende fagdidaktiske kundskaber og færdigheder i samspil med almindidaktiske, pædagogiske og psykologiske teorier med henblik på at håndtere undervisning i grønlandsk og andre læreropgaver i en konkret praksis og forholde sig analytisk og reflekterende til praksis.
- Tilegner sig viden om og forståelse af pædagogiske og psykologiske forskningsmetoders forskellige formål, design, dataindsamlingsmetoder, databehandling og analyse samt publikationer

Fagdidaktik

I alle moduler indenfor linjefaget grønlandsk er fagdidaktiske overvejelser et indholdselement i forhold til teorier om sprog og sprogtilegnelse, undervisningsmetoder samt sprogstimuleringsmetoder.

I arbejdet indgår

- fagets organisering i skolen, dets begrundelse, formål og indhold i et historisk og nutidigt perspektiv
- Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning i grønlandsk.
- teori og forskning til refleksion over og udvikling af (egen) praksis,
- Kundskab om læringsteorier og metoder til undervisning i mundtlighed, læsning, skrivning og skriftlig udtryksfærdighed samt undervisning i fiktion og ikke-fiktion i forskellige medier.
- teorier om og forskning inden for sprogilegnelse og sprogundervisningsmetoder, herunder viden om forholdet mellem modersmåls- og andetsprogstilegnelse,
- Mål, indhold og betydning af undervisnings- og arbejdsformer i skolen, der udvikler sprog- og kommunikationsfærdighed, herunder betydningen af undervisningsmaterialer, lærebøger og fysiske rammer
- analyse, vurdering og udarbejdelse af undervisningsmaterialer til modersmåls- og andetsprogslever,
- kommunikativ kompetence i et undervisningsperspektiv, herunder kommunikationsstrategier og viden om ordforrådstilegnelse hos elever,
- skriftlig og mundtlig formidling af grønlandskfagets stof- og undervisningsområder samt af planer for og analyse af undervisning, læring, mål og evaluering,
- lærerens rolle som sproglig vejleder af modersmåls- og andetsprogsudvikling for elever i tale- og skriftsprog og andre udtryksformer.
- progression, differentiering og evaluering,
- fagets forskellige evaluerings- og vurderingsformer,
- anvendelse af forskellige undervisnings-, arbejds- og evalueringsformer
- Pædagogiske og psykologiske forskningsmetoder, så der kan reflekteres kritisk over tekster baseret på videnskabelige empiriske undersøgelser
- For erfaring med at udarbejde et specifikt undervisningsforløb der tilgodeser elevernes med- og selvbestemmelse
- Kan vurdere forskellige undervisningsmetoders fordele og ulemper
- Kan begrunde valg og fravalg af metoder med baggrund i et specifikt emne og klassetrin/trin
- Kan anvende løbende evaluering med henblik på at fremme elevernes læring
- Er i stand til at reflektere over og vurdere egen praksis
- Kan anvende kvantitative og kvalitative metoder til at udføre mindre undersøgelser
- Kan udarbejde spørgeskemaer til brug ved indsamling af empiri
- Kan analysere indsamlet empiri

Evalueringsformer

Fra linjefagets start anlægger den studerende en portfolio, der giver mulighed for refleksion og medvirker til at dokumentere den studerendes faglige og didaktiske progression indenfor grønlandsk som modersmål og grønlandsk som andetsprog. Portfolioen er en systematisk samling af udvalgte og begrundede arbejder samt refleksion over den studerendes arbejdsprocesser og progression i forhold til grønlandsk som modersmål og som andetsprog. Mindst én gang i studieforløbet danner portfolioen udgangspunkt for en evaluerende studiesamtale med underviseren.

10.3.1+2

1. og 2. semester

I 1.- og 2. semester introduceres den studerende til alle fagets grundlæggende videns- og færdighedsområder. Endvidere introduceres den studerende i grønlandskfagets metoder og videnskabsteori, især i forbindelse med den fagdidaktiske analyse fokuseres der på udvalgte områder inden for videnskabsteori, hvor metoder til at undersøge egen og andres praksis står centralt.

Der arbejdes med den studerendes egen udtryksfærdighed i forskellige genrer og medier, såvel som med udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed. Eksempler på undervisning hentes fra folkeskolens forskellige trin til belysning af generelle, faglige og fagdidaktiske emner.

Indhold

Det talte sprog – tale og lytte

- a) Retorikkens mundtlige genrer (mundtlighed i samtale, samarbejde og diskussion).
- b) Den studerendes egen formidling og oplæsning.
- c) Børns talesproglige udvikling, herunder tosprogethed.
- d) Samspillet mellem tale- og skriftsprog.

Det skrevne sprog – læse og skrive

- a) Den studerendes egne læse- og udtryksfærdigheder.
- b) Forskellige læse- og skriveteknikker og -strategier bestemt af formål, medie og genre.
- c) Læsning og tekstanalyse.
- d) Børns skriftsprogudvikling og samspillet mellem skrive- og læseudvikling.
- e) De basale håndskriftformer på papir og tavle samt tekstbehandling på computer.

Sprog, sprogbeskrivelse og -vurdering

- a) Grundlæggende kundskaber om det grønlandske sprogs opbygning, brug, historie og variation som modersmål og andetsprog.
- b) tosprogethed, intersprog og kontrastiv lingvistik.
- c) Begreber og metoder fra kommunikationsteori, tekstlingvistik og pragmatik, fonetik og ortografi, semantik, grammatik og sprogsociologi.
- d) Færdighed i analyse af sprogbrug, sprogets funktion og virkemidler.

Litteratur og medietekster

- a) Grundlæggende kundskaber om teorier, begreber og metoder til beskrivelse, analyse og vurdering af litteratur og medietekster.
- b) Færdighed i analyse og fortolkning af tekster i forskellige genrer og medier ud fra bevidst valg af teori og metode.
- c) Kundskab om forskellige tekster på grønlandsk, oversat litteratur samt ældre og nyere fiktion og ikke-fiktion for børn og voksne
- d) Kundskab om litteratur- og medieteori, tekst- og genrehistorie.

Praktik:

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i grønlandsk. Linjefaget bidrager til praktikforberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde.

1. semesterpraktik er en observationspraktik med fokus på lærerprofessionens opgaver. Se afsnit 7.1

2. semesterpraktik er en praktik med fokus på tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af undervisning. Se afsnit 7.2. Praktikken foregår i klasser på mellemtrinnet. Efter praktikken udarbejdes en praktikrelateret opgave i faget, såfremt den studerende har valgt matematik som fokusområde i emneundervisningsprojektet. Denne rapport kan således udgøre et af studierapporterne.

Produktkrav

Hver semester afleveres og godkendes 1 studieprodukt af et selvvalgt emne indenfor sprog, litteratur og medier. Et individuelt produkt skal have omfang på 6-8 normalsider, ved gruppeaflevering øges produktets længde med 2-3 sider.

Intern evaluering / bedømmelse af 1. og 2. semester

Studieprodukterne er grundlag for lodtrækning til den interne evaluering / bedømmelse. Den interne evaluering består af en mundtlig fremlæggelse for holdet, hvor de(n) studerende uddyber det skriftlige produkt.

Bedømmelse: Godkendelse af læreren

10.3.3+4+5.

3. – 5. semester

I 3.-5. semester arbejdes der videre med indholdsområder, der er knyttet til læreropgaverne i yngste- og mellemtrinnet samt en fordybelse i grønlandsk som andetsprog.

3. semester vil primært ligge op til kystpraktikken og vil have primært fokus på æstetiske læreprocesser. I 4. semester arbejdes der videre med indholdsområder, der er knyttet til læreropgaverne i yngstetrinnet. I 5. semester vil de studerende fordybe sig i grønlandsk som andetsprog.

Indhold

- Børns udvikling på forskellige alderstrin, her især de yngste- og mellemtrins elever
- Undervisningsdifferentiering og organiseringen af grønlandskundervisningen, herunder løbende evaluering med særligt henblik på folkeskolens yngste- og mellemtrin og organiseringen.
- Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på folkeskolens yngste- og mellemtrins elever.
- Evaluering af undervisning og læreprocesser.
- Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- Læsning og skrivning i skolestart og på mellemtrin.
- Faglig læsning.
- Æstetiske læreprocesser
- Fortælling og drama, oplæsning og formidling.
- Udtale og stavning.
- Håndskrivning og skrivning på computer.
- Udtryksfærdighed i forskellige medier.
- Sprogudvikling og sproglig vejledning.
- Sproglig bevidsthed og sprognormer.
- Grønlandsk som andetsprog.
- Teorier om og forskning indenfor sprogtilegnelse og sprogundervisningsmetoder, herunder viden om forholdet mellem modersmåls- og andetsprogstignelse.

- Aktivitetstyper og organiseringsformer i både grønlandsk som modersmål og som andetsprog, der udvikler sprog- og kommunikationsfærdighed, motivation for faget og selvstændig læring,
- Børnelitteratur.
- Litteraturundervisning, herunder tekstpædagogik
- Sprog og kultur
- Billedanalyse
- Filmgenrer og computerspil.
- Genre- og mediekendskab.
- IT i grønlandskundervisningen.
- Grønlandsk i tværfaglige sammenhænge.
- Evalueringsformer i grønlandskundervisningen.
- Der arbejdes med hvad forskning og forskningsmetoder er, og hvordan forskningsresultater kan studeres kritisk

4.semester praktik, se afsnit 7.3. Arbejdet startes i 3.semester.

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i grønlandsk. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i grønlandsk. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Før praktik, i 3.semester: Der aftales et eller flere områder, som søges undersøgt i relation til et planlagt undervisningsforløb. Der lægges vægt på, at de studerende reflekterer over og begrundet valg og fravalg af pædagogiske og faglige metoder og strategier.

Under praktik: Undervisningsforløbet gennemføres, observationer foretages og data indsamles, i en elektroniske logbog.

Efter praktik, 4.semester: De studerende reflekterer, analyserer og perspektiverer egen praksis i den elektroniske logbog, og dette indgår i det videre arbejde i de studerendes linjefag. Diagnosticerende og innovative feltarbejder med reference til forskning kan indgå i faget.

5.semester praktik, se afsnit 7.4

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i grønlandsk. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i grønlandsk. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Før praktik: Der aftales et eller flere områder, som søges undersøgt i relation til et planlagt undervisningsforløb. Den studerende introduceres til og får øvelse i at planlægge mindre kvantitativ/kvalitativ undersøgelse. Der udarbejdes spørgeskemaer og der introduceres til spørgeteknikker

Under praktik: Undervisningsforløbet gennemføres, observationer foretages og data indsamles, i en elektroniske logbog.

Efter praktik: De studerende bearbejder og analyserer de kvantitative og kvalitative data i den elektroniske logbog, som indgår i det videre arbejde i de studerendes linjefag.

Produktkrav

Hver semester afleveres og godkendes 1 studieprodukt à 6-8 normalsider og ved gruppeaflevering øges produktets længde med 2-3 sider.

Produktet i 3.semester skal være en udarbejdelse af en undervisningsplan med fokus på æstetiske læreprocesser. I forbindelse hermed skal faglige, didaktiske og pædagogiske valg vurderes og begrundes teoretisk. Produktet vil indgå i evalueringen, se nedenfor under evalueringen.

Produktets titel i 4.semester er *læsning og skrivning* og skal indgå i en bedømmelse, se nedenfor under evaluering / bedømmelse i 4. semester.

Produktet i 5.semester er et selvvalgt emne indenfor grønlandsk som andetsprog.

Intern evaluering / bedømmelse af 3.- 5.semester

3.semester afsluttes med en mundtlig fremlæggelse på holdet. Ved individuelt produkt afsættes 30 min. til fremlæggelsen, ved gruppeaflevering øges fremlæggelsen med 10 min. pr. studerende. Afleveringsfristen og fremlæggelsen fastsættes af underviseren. Efter kystpraktikken udarbejdes en rapport på 6-8 normalsider, der indeholder en redegørelse for de didaktiske og pædagogiske overvejelser, den studerende har gjort i forbindelse med planlægning, tilrettelæggelse og udførelse af undervisningen i grønlandsk under praktikforløbet. Det faglige, didaktiske og pædagogiske skal indgå. Rapporten skal indeholde refleksion over forløbet og egen praksis. Undervisningsplanerne vedlægges som bilag.

Bedømmelse: Godkendt / ikke godkendt

4.semester afsluttes med evaluering / bedømmelse med udgangspunkt i produktet. Produktet består af en udarbejdelse af et undervisningsforløb, hvor fagets indholdsområder inden for læse- og skriveudvikling samt overvejelser over kriterier for tekstvalg. Undervisningsforløbet præsenteres og diskuteres mundtligt på holdet. Ved individuelt produkt afsættes 25 min. til fremlæggelsen og ved gruppeaflevering øges fremlæggelsen med 10 min. pr. studerende. Afleveringsfristen og fremlæggelsen fastsættes af underviseren.

Bedømmelse: Godkendt / ikke godkendt

5.semester afsluttes med evaluering / bedømmelse med udgangspunkt i produktet. Evalueringen aflægges individuelt på 35 min., hvor sagsfremstillingen skal være på ca. 15 min. efterfulgt af dialog mellem den studerende og underviseren. I dialogen skal erfaringerne fra praktikken være i fokus – her med særlig fokus på andetsprogsundervisningen og dens organisering i folkeskolen. I dialogen indgår den studerendes portfolio

10.3.6+7. 6.- og 7. semester

I 6. og 7. semester arbejdes der videre med indholdsområder, der er knyttet til læreropgaver i især ældstetrinnet.

Indhold

- Børns udvikling på forskellige alderstrin, her især hos ældre elever
- Undervisningsdifferentiering og organiseringen af grønlandskundervisningen, herunder løbende evaluering med særligt henblik på folkeskolens ældste trin og organiseringen.
- Iagttagelse og beskrivelse af relationer mellem elever og mellem lærer-elev med særligt henblik på folkeskolens ældste trin.
- Evaluering af undervisning og læreprocesser.
- Færdighed i planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af undervisning.
- Mundtlig udtryksfærdighed i fortælling, dramatisering, debat og argumentation.

- Læsepædagogik og tekstanalyse.
- Oplæsning og læsemåder, der er afpasset læseformål, genre og medie.
- Faglig læsning.
- Håndskrift og skrivning på computer.
- Skriftlig udtryksfærdighed og sproglig vejledning.
- Udtryksfærdighed i forskellige medier, disponering, redigering og layout, på papir og skærm.
- Sproglig bevidsthed, sprogets historie og sprognormer.
- Grønlandsk som andetsprog.
- teorier om og forskning indenfor sprogtilegnelse og sprogundervisningsmetoder, herunder viden om forholdet mellem modersmåls- og andetsprogstilegnelse.
- aktivitetstyper og organiseringsformer i både grønlandsk som modersmål og som andetsprog, der udvikler sprog- og kommunikationsfærdighed, motivation for faget og selvstændig læring,
- Genre- og mediekendskab.
- Ungdomslitteratur.
- Historisk læsning.
- Litteraturundervisning, herunder tekstpædagogik.
- sprog og kultur
- Billed- film-, tv-genrer og computerspil.
- Aviser og andre faktatekster.
- grønlandsk i tværfaglige sammenhænge.
- Folkeskolens afgangsprøve i grønlandsk og andre evalueringsformer.

Produktkrav i 6.semester

I 6. semester skal der afleveres to produkter. Det første produkt skal være individuelt.

Det første produkt skal have karakter af et selvvalgt stof inden for historisk læsning, hvor der tages udgangspunkt i 3 litterære værker repræsenteret af ældre, nyere og nyeste tekster. Værket opfattes som et udvidet begreb. Produktkravets omfang er på 12 normalsider. Afleveringsfristen fastsættes af underviseren.

Bedømmelse: Godkendt / ikke godkendt

I det andet produkt skal problemstillingen defineres inden for et bestemt selvvalgt fagligt emne, der indsamles data (empiri) og teori. Studieproduktets omfang skal være på 6-8 normalsider.

Afleveringen af produktet fastsættes af underviseren.

Bedømmelse: godkendt / ikke godkendt.

I 7. semester afleveres to produkter, hvoraf det første er sproganalyse af elevtekst. Analysen af elevteksten vil indgå i den eksterne mundtlige eksamen.

10.3.8 Eksamen

Afsluttende skriftlig eksamen

Der er en skriftlig 6-timers prøve, der er udarbejdet af et opgaveudvalg.

Afsluttende mundtlig prøve

Den studerende skal, for at kunne indstille sig til eksamen, have afleveret og fået godkendt studieprodukterne. Disse er grundlag for lodtrækning til den mundtlige afsluttende prøve.

Til den mundtlige del trækkes et spørgsmål mellem studieprodukterne. Der gives 3 dages forberedelsestid. I eksamen inddrages både faglige og fagdidaktiske elementer og deres relation til undervisning i skolen.

Eksaminationstid inkl. votering: 45 min.

Sproganalyse af en elevtekst indgår i den mundtlige eksamen.

Bedømmelse: Bedømmelsen foregår ved ekstern censur og der gives én samlet karakter efter GGS-skalaen.